

Dkt. David Howard, Joshua-Ruth, Kipindi cha 21, Yoshua 23-24 Kuaga Mara Mbili kwa Yoshua

© 2024 David Howard na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Yoshua kupitia Ruthu. Hii ni kipindi cha 21, Yoshua 23-24, Kuaga Mara Mbili kwa Yoshua.

Salamu tena, katika sehemu hii, tutashughulikia sasa sura za mwisho za Yoshua, sura ya 23 na 24.

Na hizi zina hotuba mbili za mwisho za Yoshua za kuaga, wakati huu kwa taifa zima. Sura ya 22 tuna Yoshua akihutubia makabila ya Trans-Jordan na kuwapongeza kwa uaminifu wao na kisha hadithi ya kutoelewana kuhusu madhabahu. Lakini sasa katika sura ya 23 Yoshua anahutubia kundi la watu na kwa njia nyingi, sura hizo mbili zina kufanana sana.

Inaonekana kuna mwingiliano fulani katika kinachoendelea. Baadhi ya wasomi, kwa sababu hii, baadhi ya wasomi wamedai kwamba labda wanawakilisha matoleo mawili tofauti ya tukio moja halisi wakati Yoshua alizungumza hotuba moja tu badala ya mbili. Lakini nadhani kuna tofauti kubwa za kutosha ambazo tunaweza kuziona kama matukio mawili tofauti.

Kwanza, la kwanza ni lisilo rasmi na la kichungaji zaidi, sura ya 23. Halijapangwa kwa urahisi katika muhtasari. Ni kama Yoshua akizungumza kwa njia ya mkondo wa fahamu.

Ilhali sura ya pili, sura ya 24, imepangwa vizuri sana, na katika kiini chake ni sherehe ya agano, sherehe ya upya wa agano, sherehe ya uthibitisho wa agano. Pili, inaonekana kwamba ya kwanza inaelekezwa kwa viongozi wa watu. Angalia mstari wa 2, Yoshua aliwaita Israeli wote, wazee wake, wakuu wake, waamuzi wake, na maafisa wake, na akawaambia, kisha inaendelea.

Kwa hivyo, inaonekana kuwa zaidi kwa viongozi wa watu. Ilhali ya pili, sura ya 24, inaonekana kuwa kwa taifa zima. Kwa hivyo, 24, 1, na 2, Yoshua alikusanya makabila yote ya Israeli huko Shekemu, akawaamuru wazee, n.k.

Lakini katika mstari wa 2, aliwaambia watu wote wa Israeli, na inaendelea. Kwa hivyo, inaonekana kuwa kundi kubwa zaidi katika sura ya 24. Jambo la tatu tunaweza kusema ni kwamba ile ya kwanza, sura ya 23, inaonekana ilitolewa Shilo.

Sura ya 18, mstari wa 1, inazungumzia kuhusu wao kukusanyika Shiloh na kuwatuma watengeneza ramani huko. Na hakuna dalili kwamba tangu wakati huo wamehamia

popote. Kwa hivyo inaonekana kwamba 18 hadi 23 zote zinaendelea ndani na karibu na Shiloh.

Ilhali katika 24, inasema walikusanyika pamoja Shekemu. Kwa hivyo sehemu mbili tofauti. Na kwa hivyo, tutawatendea hivyo.

Hotuba ya Yoshua hapa katika sura ya 23, kama nilivyosema, inahisi kama ya kichungaji zaidi, si rasmi zaidi. Kwa njia fulani, ni ya kibinafsi zaidi. Kwa njia fulani, inakumbusha maneno ya mwisho ya Yakobo.

Kwa mfano, katika Mwanzo 49, anapozungumza na wanawe, anawaaga hapo. Maneno ya mwisho ya Musa mwishoni mwa Kumbukumbu la Torati, sura ya 32-33, anawahimiza watu kama kiongozi wao wa uchungaji wa muda mrefu, kwa namna fulani. Na hata Daudi, mwishoni mwa maisha yake, katika 2 Samweli 23, ana aina kama hiyo ya maneno ya mwisho ya kusema.

Hapa, katika sura hii, Yoshua anafupisha mada zote kuu katika kitabu hicho. Na kwa shauku kubwa anawasihi wawe imara katika kumpenda Bwana, kutii sheria, na kujiweka bila kuchafuliwa na desturi za kidini za majirani zao. Na aliahidi kwamba Mungu angekuwa pamoja nao katika kazi ambazo hazijakamilika za kuwafukuza maadui, kama vile alivyokuwa amefanya hadi sasa.

Na anazungumzia ahadi zake. Kwa hivyo, kuna maonyo ya joto, lakini pia kuna maonyo ya busara. Na kama hawangewafukuza mataifa, wangukuwa miiba mwilini, kwa mfano.

Hasa mstari wa 13, kwa mfano, unataja kutakuwa na mijeledi ubavuni mwenu na miiba mwilini mwenu, mtego na mtego, na kadhalika. Kwa hivyo, tena, hiyo ingepaswa kuwa motisha ya kumfuata Bwana. Na kama kweli hawakumfuata, wangukuwa katika hatari ya kupoteza nchi.

Mistari ya 15 na 16. Na, bila shaka, tunaona hilo hatimaye likitokea, likitimia, mamia ya miaka baadaye, walipochukuliwa mateka hadi Babeli. Katika mstari wa 9, Yoshua anathibitisha kwamba hakuna mtu aliyebaki ambaye angeweza kustahimili Waisraeli.

Na hiyo ni sehemu ya makala pamoja na mambo mengine ambayo tumeyaona. Hata inafikia hatua ya kusema katika mstari wa 10, mtu mmoja kati yenu anawafukuza watu elfu, kwa kuwa ni Bwana Mungu wenu anayewapigania, kama alivyoahidi. Kwa hivyo, wazo hilo la Mungu kuwa shujaa wa Israeli linasomwa tena na tena.

Na bado, kwingineko, kuna vidokezo vichache kwamba bado kuna Wakanaani. Na mstari wa 4, na mstari wa 7, kwa mfano, Mungu amewapa makabila urithi kwa mataifa yaliyosalia. Kwa hivyo, katika hatua hii, inaonekana kama bado wapo.

Mstari wa 5, Bwana Mungu wako atawasukuma nyuma mbele yako na kuwafukuza mbele yako. Kwa hivyo, inaonekana kwamba kazi bado haijakamilika. Kwa hivyo, huo ni mtazamo mdogo wa kuvutia.

Tumezungumzia kuhusu mabomu madogo yaliyokuwa yakiendelea ambayo makabila hayakuweza kuyafukuza. Na, bila shaka, katika Kitabu cha Waamuzi, tunaona hilo likitokea. Umiliki wa Mungu wa ardhi umetajwa, ikisisitiza hotuba hii.

Hatimaye, bila shaka, nchi hiyo ilikuwa ya Mungu, si Israeli au Wakanaani au mtu mwingine yeyote. Maneno mengi ya Yoshua hapa yanarudia moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja mambo ambayo tumeyapata hapo awali katika kitabu na pia katika Kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Kwa hivyo, maneno ambayo Musa alisema yaliendelezwa na Yoshua na yanarudia mawazo, yakiyarundika tena na tena katika sura hii.

Kwa hivyo, tunaanza katika sura kwa kuangalia mstari wa 1 na 2 kama utangulizi. Muda si wazi kabisa. Inaonekana ni muda mrefu baada ya matukio ya awali.

Inasema, wakati huo, Yoshua aliwaita Wareubeni na Wagadi na kuwaambia, lakini kumbuka tulikuwa na marejeleo haya kuhusu uzee wa Yoshua katika sura ya 13. Walifanya vita kwa muda mrefu, kwa hivyo inaonekana kwamba huu ulikuwa mwisho wa maisha ya Yoshua na kulikuwa na muda mwingi uliopita kufikia wakati huu. Na kisha maonyo yanaanza katika mstari wa 3. Na tunaweza kugawanya muhtasari kutoka mstari wa 3 hadi wa 8, maonyo ya kwanza.

Na tena, anawaomba, akiwahimiza wawe waaminifu. Bwana amewapa raha, mstari wa 4, kama alivyoahidi. Kwa hivyo, lugha nyingi hapa, kuwa mwangalifu kushika amri katika sheria ambayo Musa aliitumikia Bwana alikuamuru, mstari wa 5, kumpenda Bwana Mungu wako, kutembea katika njia zake zote, kushika amri zake, kushikamana naye, kumtumikia kwa moyo wako wote.

Mambo hayo yote ni mambo ambayo Musa amesema na ni muhimu sana. Nitasimama hapa na tunaweza kufungua kitabu cha Kumbukumbu la Torati hadi karibu ukurasa wowote katika sura 11 za kwanza na kupata lugha kama hii. Lakini ningependa labda kukusaidia kupata maana ya hilo, angalau katika sehemu moja, na hiyo itakuwa katika Kumbukumbu la Torati sura ya 10.

Kwa hivyo, chukua Biblia zako na ufungue hilo. Kumbuka, Kumbukumbu la Torati ni mwisho wa maisha ya Musa, akiangalia nyuma, akizungumza na kizazi cha pili ambacho hakijatoka Misri au kilikuwa chini ya umri kabla ya hapo. Na kwa hivyo, Musa anapitia sheria hapo awali na kutazama mbele, akiwahimiza.

Na Musa, sauti katika Kumbukumbu la Torati 1 hadi 11 ni ya kichungaji sana. Musa anazungumza kama mchungaji mpendwa, kwa namna fulani, kuhusu miaka 40

iliyopita na leo. Ukiwa na mchungaji anayestaafu baada ya muda mrefu hivyo, kwa kawaida watapitia yaliyopita na kutazama mbele.

Mchungaji wangu mwenyewe, miaka michache iliyopita, katika kanisa ambalo mimi ni mfuasi wake leo, alistaafu baada ya karibu miaka 35 na alitumia miezi sita iliyopita akipitia kile ambacho Bwana alikuwa amefanya na matumaini yake kwa mustakabali wa kutaniko. Na hivyo ndivyo tunavyoona katika maneno ya Musa katika sura ya 1 hadi 11. Kwa hivyo, ni wachungaji sana, wenye shauku kubwa.

Na moja ya mambo niliyoyataja njiani hapa na pale ni wazo zima la haya, kile ambacho ningekiita, mgawanyiko wa uongo kati ya Mungu wa Agano la Kale, Mungu wa Agano Jipya. Na tunaona hayo yakigawanyika katika kifungu hiki pia. Kwa hivyo, nilipofundisha utafiti wa Agano la Kale, siku ya kwanza ya darasa, nilitumia karibu saa moja kwenye kifungu hiki katika Kumbukumbu la Torati sura ya 10, kuanzia mstari wa 12 na kuendelea.

Nami nawaomba wanafunzi wasome kifungu hiki kwa makini, na kwa kweli nakisoma pamoja nao. Nami nasema, zingatia picha gani, picha ya aina gani ya Mungu anayochora Musa katika kifungu hiki? Je, ni Mungu wa Agano la Kale mwenye hasira anayedai dhabihu na matendo na yuko tayari kuadhibu na kadhalika? Au ni aina tofauti ya Mungu? Na nadhani tunaweza kusema kwamba ni wazi ni Mungu tofauti. Kwa hivyo, hatutapitia yote hapa hapa, lakini tutaangalia tu baadhi ya vifungu hapa vinavyoashiria kifungu katika Yoshua 23.

Kwa hivyo, Mungu anasema kupitia Musa, Musa anasema hapa katika Kumbukumbu la Torati 10 mstari wa 12, sasa Israeli, Bwana Mungu wako anataka nini kwako? Kumcha Bwana Mungu wako, kuenenda katika njia zake, kumpenda, kumtumikia kwa moyo wako wote, na roho yako yote. Hilo karibu neno kwa neno tunalopata katika Yoshua 23. Kushika amri na sheria kama ninavyokuagiza leo.

Mwisho wa mstari wa 13, kwa faida yako. Inavutia kwa sababu wakati mwingine kutoka kwa mtazamo wetu wa Agano Jipya, tukiangalia nyuma, sheria inaonekana kama kitu hasi. Lakini hapa, na kama nilivyosema hapo awali katika Zaburi kama Zaburi 119, sheria inaonekana kama kitu kizuri sana, na ni kwa faida yao, si kwa ajili ya, si kwa ajili ya kitu hasi.

Na kisha mstari wa 14 unazungumzia kuhusu Bwana, mbingu na mbingu za mbingu ni za Bwana, Mungu wako, na dunia na vyote vilivyomo. Kwa hivyo, vitu vyote ni vyake. Hilo tena linaashiria mambo tunayoyaona katika kitabu cha Yoshua.

Na bado, huyo ndiye Mungu mkuu. Na mstari wa 15, lakini Bwana aliwapenda baba zenu kwa moyo wake wote na akawachagua wazao wao baada yao. Angalia si kwamba Mungu anawataka watu wampende Yeye tu, mstari wa 12, bali aliwapenda kwa moyo wake wote.

Kwa hivyo, Mungu wa Agano la Kale ni Mungu mwenye upendo, na aliwapenda watu wake. Na haikuwa tu wazao wa Ibrahimu bali kama tulivyosema, katika miktadha mingine, ni mgeni pia. Na hilo limetajwa hapa katika kifungu hiki pia.

Angalia katika mstari wa 16, inasema, toharani govi la mioyo yenu. Wakati mwingine mgawanyiko hufanywa kwamba kuna tohara ya nje katika Agano la Kale, na kuna imani tu inayohitajika kwa jipya. Lakini hii inasema wazi, hapana, tulitahiri moyo.

Sidhani kama kulikuwa na upasuaji wa moyo wazi siku hizo. Ni wazi kwamba ni mfano kuzungumzia mitazamo ya ndani ya moyo. Na hiyo ni sehemu ya... Na kisha inaendelea kuzungumzia juu ya uwezo wa Mungu usio na kifani tena, katika mstari wa 12, Bwana, Mungu wenu, ni Mungu wa Mungu, Bwana wa Mabwana, Mungu Mkuu, Mwenye Nguvu, Mwenye Kutisha, ambaye hana upendeleo, hakubali rushwa.

Tumetaja hapo awali katika muktadha kuhusu miungu mingi ya mataifa na miungu ya Wakanaani. Na Mungu wa kibiblia anasema, hapana, mimi ni Mungu wa wote. Na mimi ni Bwana wa wote.

Nina mamlaka juu yao. Hawafanani na kitu. Na tuliona kwamba katika muktadha wa maneno ya Rahabu, Bwana, Mungu wako, ndiye Mungu wa mbingu zilizo juu, na dunia iliyo chini.

Kimsingi, hakuna Mungu mwingine. Yeye hutekeleza haki, mstari wa 18, kwa ajili ya yatima. Mjane humpenda mgeni, akimpa chakula na mavazi.

Mgeni ni ger, GER, ambaye tumemzungumzia, mgeni ambaye amekubali imani ya Israeli, Mungu wa Israeli. Hii ni maono yanayojumuisha wote hapa. Mstari wa 20, mche Bwana, Mungu wako, umtumikie na kumshika, na kumshika.

Hayo ndiyo maneno yanayopatikana pia katika Yoshua 23. Na ningependa tu kuonyesha hilo kwa hadithi fupi. Nilipokuwa nikikua huko Columbia, nilihitimu darasa la nane, na nilitokea kuwa mhitimu wa darasa la nane.

Na napenda kuwaambia watu hivyo. Sijaweka hilo kwenye wasifu wangu bado, lakini nawaambia watu hivyo. Lakini basi, unajua, lazima niwe mkweli na kusema, sawa, nilikuwa, kulikuwa na watu watano tu darasani, kwa hivyo sio kubwa kama inavyosikika.

Lakini hata hivyo, kama mtawala wa zamani, nilipata kalamu nzuri sana ya Parker wakati huo, zamani sana, katika miaka ya 60. Na niliithamini kalamu hiyo. Lakini nilikuwa na marafiki ambao walikuwa na tumbili kama kipenzi huko Columbia, kwenye uwanja wao wa nyuma.

Alikuwa amefungwa kiunoni mwake kwa waya ambao labda ulikuwa na urefu wa futi 15, au 20. Na angeweza kukimbia juu na chini ya kamba ya nguo mahali ilipounganishwa, na angeweza kukimbia juu ya mti, na alikuwa na, unajua, uhuru fulani. Kwa hivyo ningerudi huko na kumbembeleza na kucheza naye wakati mwingine.

Na wakati mmoja nilikuwa pale, naye akaninyooshea mkono mfukoni na kunishika kalamu yangu. Akakimbilia juu ya mti na akakataa kushuka. Na alikuwa akitafuna kalamu yangu na kuichezea.

Na kwa hivyo, mimi, unajua, nilimvuta chini na hatimaye nikamleta karibu nami. Nami nikajaribu kuitoa kalamu mkononi mwake, naye hakuiacha. Na ilinichukua karibu dakika moja kuitoa kalamu hii mkononi mwake, hatimaye.

Na alipofanya hivyo, yote yalikuwa yamekwaruzwa, na kalamu yangu nzuri ya valedictorian ilikuwa imeharibika, ilionekana kama. Lakini hoja hapo, nafikiria hadithi hiyo kila ninapofikiria maneno hapa ya kushikamana au kushikilia kwa nguvu kwa Bwana. Neno hilo limetumika, hilo ndilo neno linalotumika katika, neno ni dabaq , DABAQ.

Na inahusiana na nomino debeq , ambayo ni neno la gundi. Na gundi huunganisha vitu pamoja, kushikamana. Kwa hivyo ni neno lililotumika katika Mwanzo 2 wakati Mungu anasema, kwa sababu hii, mwanamume na mwanamke, mwanamume atamwacha baba yake na mama yake na kushikamana na mkewe, dabaq , kitu kile kile.

Kwa hivyo, muungano wa ndoa ndio wazo hilo. Na mara kwa mara hutumika kwa maana ya kiroho kushikamana na Bwana, Mungu wako. Na hilo ndilo neno hapa.

Kumbuka hilo, tumbili na kalamu, njia ya kukumbuka hilo. Kwa hivyo, mambo hayo yote ni mandhari ya aina ya mambo ambayo Josh alikuwa akisema katika hotuba yake ya mwisho hapa, karibu na hotuba yake ya mwisho hapa, sura ya 23. Kwa hivyo, nitarudi sasa kwenye sura ya 23 na kusema mambo machache zaidi.

Angalia mstari wa 11, sura ya 23, basi jihadharini sana kumpenda Bwana, Mungu wenu. Mkirudi nyuma na kushikamana na mabaki ya mataifa yaliyobaki na kuo na nao, Bwana, Mungu wenu, mstari wa 13, hatawafukuza tena wenyeji wa mbele yenu. Kwa hivyo, bora ni kushikamana na Bwana, lakini mkishikamana na miungu hii na wanawake wa mataifa mengine, mkioa nao na kadhalika, Mungu hatawafukuza.

Bado watakuwa mtego na mtego. Kwa hivyo angalia hapo, kinachodokezwa hapo ni kwamba bado kuna mataifa yaliyosalia kufukuzwa. Kwa hivyo hata kufikia mwisho wa kitabu, kazi bado haijakamilika kikamilifu.

Lakini mstari wa 14, Yoshua anasema, Mimi ninakaribia kwenda njia ya dunia yote, nanyi mnajua mioyoni mwenu na rohoni mwenu, nyote, ya kuwa hapana neno moja lililotimia katika mambo yote mema aliyoahidi Bwana, Mungu wenu, kwa habari zenu. Hilo linarudia, bila shaka, sura ya 21, mstari wa 25, mstari wa 45. Mambo yote yametimia kwenu, hakuna hata moja lililotimia.

Neno hilo lipo, tena, hakuna kilichoanguka. Kwa hivyo hiyo ni hotuba ya kibinafsi sana kwa niaba ya Yoshua, yenye shauku kubwa. Inarudia aina ya mambo ambayo Musa alisema kwa sauti na roho ile ile, ningesema.

Na tutamaliza hilo kwa kuangalia mstari wa mwisho. Na unazungumzia maonyo. Ukigeuka, basi Mungu atawaka hasira na kuwaka dhidi yako.

Mtaangamia haraka kutoka katika nchi nzuri ambayo amewapa. Kwa hivyo kuna onyo na ushauri wa hilo. Inavutia jinsi Biblia ya Kiebrania ilivyoandikwa.

Tumetaja katika sehemu nyingine kwamba tuna torati, Torati, Pentateuki, na vitabu vitano vya kwanza vya Musa. Na kisha tuna manabii katika kitabu cha 12 na cha 12. Na vitabu vinne vya kwanza, Yoshua, Waamuzi, Samweli, na Wafalme, vinaitwa manabii wa zamani.

Na inashangaza kwamba katika kitabu cha kwanza, Yoshua, Israeli inatua katika nchi hiyo, ikitulia huko. Katika kitabu cha mwisho, 2 Wafalme, katika sura za mwisho za 2 Wafalme, Israeli inaondolewa kutoka katika nchi hiyo hiyo. Kwa hivyo, katika sehemu hiyo, Yoshua, Waamuzi, 1 na 2 Samweli, 1 na 2 Wafalme, tuna rekodi ya maisha ya Israeli katika nchi hiyo.

Sio rekodi ya kihistoria tu kwa ajili ya historia. Ni historia inayoelezea jinsi Mungu anavyofanya kazi kupitia watu wake, wakati mwingine licha ya watu wake. Na kwa kusikitisha, bila shaka, njia hiyo kwa kiasi kikubwa ni ya kushuka kimaadili na kiroho.

Lakini ndivyo inavyoendelea. Kwa hivyo hapa tuna utulivu katika nchi na onyo kwamba usipobaki mwaminifu, unaweza kuchukuliwa kutoka katika nchi. Huo ndio mwisho wa hotuba ya kwanza ya Yoshua.

Kwa hivyo sasa tunageukia sura ya 24, ambayo ni hotuba ya pili. Na inaonekana iko mahali pengine, huko Shekemu, sio Shilo, mstari wa 1. Anawaita wazee na watu wote na kuanza kuzungumza nao. Na mistari 13 ya kwanza, kuna aina ya mapitio ya zamani.

Hivi ndivyo ilivyotokea na hivi ndivyo Mungu amefanya. Kwa hivyo inaanza na Tera, baba yake Ibrahimu, mstari wa 2, na inasema kwamba walitumikia miungu mingine, mwisho wa mstari wa 2. Kwa hivyo, mamia ya miaka iliyopita, Mungu alipomwita Ibrahimu kutoka Mesopotamia ili amlete Kanaani, inaonekana kwamba familia yake

ilikuwa bado ikitumikia miungu mingine. Hawakumjua Mungu wa kweli kwa njia ambayo hatimaye walikuja kumjua.

Kwa hiyo nikamchukua Ibrahimu baba yenu kutoka ng'ambo ya mto, nikamleta katika nchi ya Kanaani, nikaongeza uzao wake, nikampa Isaka, Yakobo, na kadhalika. Mstari wa 6 na unaofuata unazungumzia kuwatoa Misri kupitia Bahari Nyekundu, na mambo yote aliyoyafanya. Na mstari wa 8 unazungumzia, nikawaleta katika nchi ya Waamori, yaani Wakanaani, waliokaa ng'ambo ya Yordani mliyopigana.

Kisha Balaki akainuka. Tunasoma hadithi hiyo katika Hesabu, sura ya 22 hadi 24. Huko jangwani, mfalme wa Moabu aliinuka na kupigana nao.

Kwa hivyo, hii ni aina ya Yeriko na kisha inataja. Mstari wa 12, unataja nyigu. Nilituma nyigu mbele yenu, ambao waliwafukuza mbele yenu, wafalme wawili wa Waamori.

Huyu ni Sihoni na Ogu. Bado wako jangwani, kitabu cha Hesabu. Tafsihi kuhusu nani au nini kilikuwa nyigu, nadhani si jambo kubwa, lakini baadhi wamependekeza labda kulikuwa na makundi ya nyigu, kihalisi. Wengine wamependekeza, hapana, labda ni mfano wa tu, unataka ushindi wa aina ambayo ungekuwa kama ungekuwa na kundi la nyigu wakipigana kwa niaba yako.

Na kisha mstari wa 13, niliwapa nchi ambayo hamkuifanyia kazi, miji ambayo hamkuijenga, nanyi mkakaa ndani yake. Mnakula matunda ya mizabibu na mashamba ya mizeituni ambayo hamkuyapanda, na kadhalika. Nataka tu kuwakumbusha kifungu tulichokianguka hapo awali katika Kumbukumbu la Torati sura ya 6, mstari wa 10 na 11, ambacho ni mfano wa hilo.

Mungu anasema, Nitawapa nyumba ambazo hamkuzijenga, mabirika ambayo hamkuyachimba, mizabibu ambayo hamkuyapanda, na kadhalika. Na hiyo ilikuwa zawadi ya Mungu kwao. Walilazimika kuwafukuza Wakanaani, lakini wangepokea nchi hiyo ikiwa imejaa, na hii ni marudio ya hilo, akisema, hapa nilipowafanyia ninyi.

Kwa hivyo, katika mistari ya 14 hadi 24, tuna sehemu ambayo tunaweza kuita uthibitisho wa agano, na huanza na Yoshua akiwahimiza, akisema, Kwa hiyo mcheni Bwana, mtumikieni kwa unyofu na uaminifu, wekeni mbali miungu ambayo baba yenu alitumikia, na kadhalika. Wasomi wengi wameitazama sura hii, hasa sehemu hii ya sura, kama ifuatavyo mpangilio fulani. Kawaida katika Mashariki ya Karibu ya kale, kulikuwa na mifumo fulani ya kufanya mikataba kati ya mataifa na makubaliano, na iliitwa mikataba ya agano, na kwa namna fulani hufuata mifumo fulani, na sura hiyo inaonekana kufuata hiyo kwa kiwango fulani.

Baadhi ya wasomi wamefikia hatua ya kusema sura hii ni maandishi ya umbo la mkataba wa agano. Mtazamo wangu ni kwamba hapana, kuna agano linalofanywa ambalo liko nyuma ya sura hii, lakini sura hii ni sura ya masimulizi, ikisimulia hadithi

hiyo na kuijumuisha katika hadithi kubwa zaidi. Kwa hivyo sio maandishi rasmi ya kisheria ya agano, ni zaidi ya kusimulia hadithi kuhusu hilo.

Lakini tazama inavyosema katika mstari wa 15. Ni jambo la ajabu sana. Mstari wa pili, kumbuka, unasema kwamba Ibrahimu na wengine walikuwa wametumikia miungu mingine, na mstari wa 14 unasema, wekeni mbali miungu ambayo baba yenu aliitumikia ng'ambo ya mto.

Kwa maneno mengine, huko Mesopotamia, tuna Israeli hapa, hapa ni nchi ya Ashuru, Babeli, na mto, Mto Mkuu ulikuwa Mto Frati, na hapo ndipo Ibrahimu na familia yake walitoka, na inaonekana walikuwa wakitumikia miungu mingine ng'ambo ya mto. Kwa hivyo, Yoshua sasa anasema, wekeni mbali miungu ambayo baba zenu, Ibrahimu na kadhalika, waliitumikia ng'ambo ya mto, nambari moja. Na nambari mbili, na huko Misri, kwa hivyo inaonekana katika miaka ya baadaye walipokuwa uhamishoni Misri, pia walitumikia miungu ya Misri.

Kwa hivyo hiyo ni kauli ya ajabu. Kwa mambo mawili, kwanza, tunaona kwamba uthibitisho kwamba Ibrahimu na familia yake walitoka katika mazingira, ulitoka katika muktadha ambapo walikuwa wakiabudu miungu mingine hadi walipojifunza kuhusu mungu wa kweli. Lakini pili, hatuna marejeleo ya moja kwa moja kuhusu hili hapo awali, lakini inaonekana Israeli, walipokuwa Misri, pia walikuwa wakikumbatia baadhi ya miungu na miungu ya kike ya Misri, na hilo haliwaonyeshi kwa uzuri sana.

Lakini jambo la kushangaza ni kwamba inaonekana kwamba bado wanafanya hivyo. Kwa nini Yoshua angesema, wekeni mbali miungu ambayo baba zenu waliitumikia, nambari moja, ng'ambo ya mto, nambari mbili, huko Misri? Kwa nini angesema hivyo isipokuwa walikuwa wakifanya hivyo? Kwa hivyo, katika kitabu hiki ambapo kuna mada hii ya uaminifu, na ahadi zote za Mungu zikitokea, na kila kitu kikifanyika na kuangukia mahali pake kwa Waisraeli wote, una taarifa hii ya kutokubaliana ambapo inaonekana kwamba, hmm, bado kuna kazi ya kufanywa, si tu katika kuiteka nchi bali pia katika kung'oa, kimsingi, ibada ya kipagani.

Kwa hivyo hiyo ni kauli ya kushangaza sana katika kitabu ambacho kinasisitiza sana imani na mambo yote chanya yanayotokea. Kwa hivyo, mstari wa 15, Yoshua anawapa changamoto, akisema, kama hampendi hilo, ikiwa ni uovu machoni mwenu kumtumikia Bwana, chagueni leo mtakayemtumikia, kama ni miungu ambayo baba zenu waliitumikia katika eneo la ng'ambo ya mto, kwa maneno mengine, tena, miungu ya Ibrahimu na ya awali, au miungu ya Waamori ambao mnakaa katika nchi yao. Kwa hivyo sasa kuna kundi la tatu la miungu, miungu katika Wakanaani wenyewe, miungu ya ng'ambo ya mto huko Mesopotamia, miungu katika Misri, miungu katika Wakanaani.

Unaweza kumtumikia yeyote unayemtaka, lakini mstari wa 15, mwisho wa mstari wa 15, lakini mimi katika nyumba yangu, tutamtumikia Bwana. Mtu anapaswa kutengeneza bamba lenye maneno hayo. Huenda likauzwa sana.

Wengi wenu mnajua kwamba hiyo ni hisia na kauli maarufu sana, na mnaipata katika nyumba na vyumba vya kulia au sebuleni, na hilo ni jambo zuri sana. Lakini nadhani watu wengi wenye misemo hiyo karibu na nyumba zao leo hawaelewi au kutambua muktadha hapa, na muktadha ni changamoto. Yoshua anawawekea njia mbili, fuata miungu na miungu mingine ya Mesopotamia au Misri au Kanaani, mkitaka, hili ndilo chaguo langu, nami nitachagua kumfuata Bwana.

Sasa, kwa sifa yao, watu walijibu kwa kusema, hapana, hatutafanya hivyo. Tutamfuata Bwana. Hadi sasa, mstari wa 16, isiwe mbali nasi kwamba tumwache Bwana na kutumikia miungu mingine.

Kwa maana ni Bwana wetu, Mungu wetu, aliyetutoa katika nchi ya Misri na kadhalika. Kwa hivyo, katika mistari ya 16 hadi 18, wanathibitisha mambo yote sahihi, na wanakubaliana na Yoshua licha ya kile kinachoonekana kuwa kweli katika mistari ya 14 na 15 kwamba hawakuwa wakifanya hivyo. Kwa hivyo, kuna tofauti kidogo kati ya maelezo ya kinachotokea, mistari ya 14 na 15, na kile wanachosema.

Kwa hivyo, jibu la Yoshua ni kama wito wa kuamsha, inaonekana kwangu. Katika mstari wa 19, anasema kitu cha kushangaza sana. Anasema, hamtaweza kumtumikia Bwana kwa sababu yeye ni Mungu mtakatifu, yeye ni Mungu mwenye wivu, wala hatawasamehe makosa yenu wala dhambi zenu.

Kwa hivyo hapa watu, inaonekana, angalau baadhi yao wamedumisha ibada ya siri na ya faragha ya miungu mingine na miungu ya kike. Wanathibitisha hadharani kwamba watamfuata Bwana, lakini Yoshua anasema, hapana, hamtaweza kufanya hivyo, na Mungu hatawasamehe makosa yenu. Hilo linasikika kama kauli kali sana, na mtoa maoni mmoja ameiita hii kauli ya kushangaza zaidi katika Agano la Kale lote.

Kwa hivyo, tunafanya nini na hilo? Naam, peke yake, tukichagua mstari na kusema, tukisoma hilo, tutahitimisha kuwa huyu ni Mungu mkali, hatasamehe, na ndivyo ilivyo, mbele ya watu wanaosema kwamba wanataka, na wanataka kumfuata Bwana mbele ya uthibitisho wa kutaka kumkumbatia. Lakini nadhani ni wito wa kuamka kwa sababu ni wazi hawajawaacha miungu na miungu hao wa kike bado, lakini katika muktadha, mstari wa 20 pia unaendana na mstari wa 21. Samahani, mstari wa 19 unaendana na mstari wa 20 kwa sababu unaendelea kusema, mkimwacha Bwana na kuitumikia miungu mingine, basi atageuka na kuwadhuru na kuwaangamiza kwa kuwa hamkufanya mema yoyote.

Kwa hivyo, upande mwingine unaonekana kuwa, kwamba usipomwacha, hatakugeukia, atakuokoa, naye atakuokoa. Kwa hivyo, inaonekana kwamba hii si

kauli kamili kwamba hawawezi kamwe, hawana uwezo wa kumfuata Bwana, ni zaidi ya Yoshua anatoa wito wa kuamsha akisema, ni bora uwe mwangalifu, na unapaswa kuachana na miungu hiyo na kumgeukia Mungu, na kisha usipofanya hivyo, hatakusamehe, lakini ukifanya hivyo, kifungu kidogo ni wazi kwamba atasamehe, atakusamehe. Kwa hivyo wanapinga tena katika mstari wa 21, hapana, tutamtumikia Bwana, na kwa hivyo Yoshua anasema, sawa, ninyi ni mashahidi, mmemchagua Bwana kumtumikia, na wakasema, sisi ni mashahidi, mstari wa 23.

Kwa hivyo, kuna ulainishaji wa kauli hiyo kali katika mstari wa 19. Kwa hivyo, anaendelea tena kusema, kisha wekeni mbali miungu hiyo ya kigeni iliyoko kati yenu, mkaelekeze mioyo yenu kwa Bwana, nao wakasema, ndiyo, tutafanya hivi, nasi tutatii sauti yake. Kwa hivyo huo ndio moyo wa ahadi na agano hili.

Na kisha mistari ya 25 hadi 27 ni kama kuweka muhuri juu ya hili, kwa namna fulani kuthibitisha, kumaliza, na kuifunga sentensi yote, kwa sababu sasa katika mstari wa 25, inasema, Yoshua alifanya agano na watu siku hiyo, akaweka amri na sheria kwa ajili yao huko Shekemu. Aliandika maneno haya katika kitabu cha sheria ya Mungu. Ukumbusho tu, katika sehemu nyingine, tulizungumzia kuhusu maagizo ya mfalme bora ambaye Israeli wangepaswa kuwa naye, Kumbukumbu la Torati 17, na ufunguo wa mafanikio kwa mfalme ulikuwa kwamba angepaswa kuwa na mizizi katika neno la Mungu.

Na inasema katika Kumbukumbu la Torati 17, mstari wa 19, kwamba mfalme anapaswa kujiandikia nakala ya kitabu cha torati na kukiweka moyoni mwake na kadhalika. Hapa, kumbuka, tulitaja muktadha mwingine, Yoshua 1, maneno yaliyo katika agizo la Mungu kwa Yoshua yanafanana sana na maneno yaliyo katika Kumbukumbu la Torati 17. Yoshua si mfalme, hakika, lakini kanuni za uongozi wa kimungu hakika zipo katika kitabu hiki chote.

Na hapa, tunamwona Yoshua akifuata amri nyingine tunayoiona katika Kumbukumbu la Torati 17 kuhusu mfalme. Yaani, anaandika maneno katika kitabu cha sheria ya Mungu. Kwa hivyo, anafanya kazi kama kiongozi mcha Mungu.

Alichukua jiwe kubwa, akalimamisha hapo chini ya mwaloni ulio karibu na patakatifu pa Bwana. Yoshua akawaambia watu, Tazama, jiwe hili litakuwa shahidi juu yetu, kwa maana limesikia maneno yote ya Bwana aliyotuambia; kwa hiyo litakuwa shahidi juu yetu, msije mkamtenda Bwana Mungu wenu uongo.

Kwa hivyo, aliwafukuza watu na kila mtu kwenye urithi wao. Hilo ndilo neno tena. Na hilo ndilo fungamano la sehemu ya mwisho ya kitabu.

Kwa hivyo, tena, ni mshikamano unaohisi sawa, unahisi kama, tena, kila mtu, kila kitu kinaenda vizuri, kila kitu kinafanya kazi vizuri. Lakini kuna maelezo haya yasiyokubaliana kuhusu miungu hii ya kigeni na kutoweza kwa Israeli kutimiza, na

kutekeleza ahadi zao isipokuwa wakiri mambo hayo, isipokuwa wawaondoe miungu hiyo. Kwa hivyo, hata hilo ni ufunuo wa kushangaza mwishoni mwa kitabu kwa sababu walikuwa wamepitia kushindwa huko Ai kwa sababu ya dhambi ya Akani na sio, unajua, kuchukua vitu ambavyo hangepaswa kuchukua.

Hapa, inaonekana watu bado wanashikilia baadhi ya, angalau, miungu ya mataifa ambayo hawapaswi kuiabudu. Hatimaye, kitabu kinaishia na kile tunachoweza kukiita taarifa tatu za kifo. Na cha kwanza ni cha Yoshua.

Kwa hivyo, baada ya mambo haya, mstari wa 29, baada ya mambo haya, Yoshua, mwana wa Nuni, mtumishi, mtumishi wa Bwana, alikufa. Ni mara ya kwanza Yoshua kuitwa mtumishi wa Bwana. Ana umri wa miaka 110.

Wakamzika katika mji wake mwenyewe, urithi wake huko Tima-sera katika nchi ya vilima ya Efraimu.

Nyongeza ndogo ya kuvutia katika tafsiri ya Kigiriki ya Agano la Kale. Haipo hapa kwa Kiebrania, haipo katika Biblia zetu za Kiingereza, lakini, na hatujui kama ni sehemu ya maandishi ya Maandiko yaliyovuviwa, lakini ni jambo la kuvutia la kustaajabisha. Tafsiri ya Kigiriki inaongeza katika hatua hii katika mstari wa 29 kwamba Yoshua, hebu nirudi nyuma, nirudi mwisho wa sura ya 20, na 21. Na baada ya mstari wa 42, Yoshua 21, mstari wa 42, kuna taarifa ndogo hapo, taarifa nyingine iliyoongezwa katika tafsiri ya Kigiriki ambayo haipo kwa Kiebrania au Kiingereza, kwamba inasema kitu kinachoonyesha kwamba Yoshua alichukua visu viwili vya mawe ambavyo alikuwa ametumia kuwatahiri watu katika sura ya tano na kuvipeleka pamoja naye katika mji wake, Timah-serah . Hilo linapatikana hapa katika Yoshua 21, mstari wa 42 katika tafsiri ya Kigiriki ya Agano la Kale.

Sasa mwishoni mwa kitabu, pia tuna nyongeza ya pili baada ya mstari wa 29, baada ya mstari wa 30, ambapo inasema, angalia katika mstari wa 30 inamtaja Timah-sera , mji wake mwenyewe. Na inasema kwamba Yoshua alizikwa na visu hivyo viwili vya mawe ambavyo alikuwa amevihifadhi. Kwa hivyo, kuna aina ya kuvutia ya mada ndogo sana katika kitabu cha, unajua, Yoshua aliwatahiri watu kwa visu vya mawe.

Alijitengenezea visu kisha akawatahiri watu katika sura ya tano. Kisha anawapeleka katika mji wake wa asili, angalau katika tafsiri ya Kigiriki, anawaweka, na kisha akazikwa pamoja nao. Kama hiyo ni kweli au la, hatujui, lakini ni mada ndogo ndogo ya kuvutia katika tafsiri ya Kigiriki.

Jiwe gumu lilikuwa jiwe kali sana, na unaweza kulikata kwa urahisi sana, kwa hivyo lingekuwa jambo zuri kwa watu kutahiri. Na nilitaja katika majadiliano ya sura ya tano kwamba aina hiyo ya mwangwi inarudia hadithi kuhusu Musa na Zipora na mwana wao huko nyuma katika Kutoka sura ya nne, ambapo Bwana alitaka kumuua

Musa. Zipora alikuwa mwepesi wa kusimama, akamtahiri mwana wao, akachukua jiwe gumu, na akafanya hivyo, kisha Mungu akamhurumia Musa.

Jambo linaloonekana hapo ni kwamba Musa mwenyewe, kiongozi mkuu wa taifa ambaye angekuwa hivi karibuni, hakufuata sharti moja la msingi la uhusiano na Mungu, yaani tohara. Hakuwa amemtahiri mwanawe, na jambo linaloonekana hapo ni kwamba hata kiongozi mkuu hakuepukwa kufuata amri za Mungu na maneno ya Mungu. Kinaya, inaonekana kwangu unapofika kwenye kitabu cha Yoshua, tuna kizazi kizima cha watu ambao hawajatahiriwa jangwani, na Yoshua anapaswa kufanya hivyo, sura ya tano.

Lakini kwa nini Musa hakuhakikisha kwamba walifanya hivyo? Kungekuwa na muda mwingi jangwani wa kusimama na kuponywa mara kwa mara. Musa alikabiliwa na uzoefu wa karibu kufa mapema maishani mwake kwa kushindwa kwake kutahiri watu, na bado hilo lilikuwa jambo ambalo hakulifuatilia. Lakini hata hivyo, hilo ni jambo dogo hapa mwishoni mwa kitabu cha Yoshua.

Yeye mwenyewe amezikwa kwa visu vya mawe, angalau kulingana na tafsiri ya Kigiriki. Kisha, tunaweza kuangalia mstari wa 31, na jambo la mwisho linalosema kuhusu Yoshua ni kwamba Israeli walimtumikia Bwana siku zote za Yoshua na siku zote za wazee walioishi baada ya Yoshua na waliojua kazi yote ambayo Bwana aliwafanyia Israeli. Kwa hivyo, kwa upande mmoja, hiyo ni kauli nzuri sana.

Sasa tuko mwisho. Hilo ndilo swali. Yoshua anawapa watu changamoto ya kumtumikia Bwana, na mstari wa 29, na mstari wa 31, unasema kwamba walifanya hivyo.

Walimtumikia Bwana siku zote za Yoshua na siku zote za wazee. Kile ambacho hakijasemwa, hakisemi hadi leo. Kuna sehemu nyingi katika kitabu cha Yoshua zinazozungumzia kuhusu hili kutokea hadi leo.

Inahisi kama hiyo ni miaka mingi baadaye, wakati mwingine hata karibu hadi wakati wa Daudi au Sauli au Samweli. Na kwa hivyo, labda haijasemwa, labda ni hoja kutoka ukimya, lakini inaonekana kwangu pia kuna dokezo hapo kwamba kuna tatizo na Yoshua kwa kuwa hakuwaongoza watu kwa njia ambayo ilihakikisha hili milele au kwa muda mrefu zaidi. Hakuna mpango kwa Yoshua, kwa mrithi wa Yoshua katika Pentateuki yote.

Tuna Yoshua akiandaliwa na kuandaliwa mara kwa mara kuwa mrithi wa Musa, na kisha Yoshua 1 inaanza kwa kusema baada ya kifo cha Musa, alimtumikia Bwana, na Bwana akazungumza na Yoshua. Ukifungua ukurasa kwa dakika moja tu, unaanza kwa njia ile ile katika muundo wa Kiebrania, baada ya kifo cha Yoshua, lakini hausemi ni nani kiongozi anayefuata. Na kwa hivyo, inaweza pia kuwa si njia sahihi ya kusema

uongozi wa Yoshua ulikuwa na dosari kwa sababu hakukuwa na kundi la kiongozi anayefuata, na tunaona matokeo yake katika kitabu cha Waamuzi.

Hakuna kiongozi mkuu na mambo yanaenda kama yalivyo, kila mtu akifanya yaliyo sawa machoni pake. Kwa hivyo, labda ni jambo dogo, lakini inaonekana kwangu kwamba kuna, maandishi yanatuambia kimakusudi kwamba hili lilidumu kwa muda, lakini si kwa muda mrefu kama lingeweza au lingepaswa kuwa. Taarifa ya pili ya mazishi si taarifa ya mazishi kwa sababu Yusufu amekufa kwa miaka mingi, lakini walileta mifupa ya Yusufu kutoka Misri na wakaizika Shekemu.

Hii inarudi kwenye Mwanzo sura ya 50, na tutageukia hilo ili tu kukupa ufahamu wa kinachoendelea hapa. Kumbuka, Yusufu ndiye shujaa mkuu, katika sehemu ya mwisho ya Mwanzo, na katika mstari wa 25 wa Mwanzo, unaofuata mstari wa mwisho, Yusufu, akiwa tayari kwenda njia ya wote wenye mwili, anatumiza ahadi kutoka kwa ndugu zake na wanawe, Mwanzo 50, mstari wa 25. Kisha Yusufu akawaapisha wana wa Israeli, akisema, Hakika Mungu atawajia ninyi nanyi mtaipandisha mifupa yangu kutoka hapa.

Kwa hivyo, sitaki kuzikwa Misri. Nataka kuzikwa tena katika nchi ya Kanaani. Na kuna kifungu cha kuvutia sana katika Kutoka 13, wakati Israeli inaondoka Misri sasa, mamia ya miaka baada ya Yusufu, chini ya Musa.

Katika mstari wa 19, walipokuwa wakiondoka, inasema, Musa alichukua mifupa ya Yusufu pamoja naye, lakini Yusufu aliwatii wana wa Israeli, akaapa kwa dhiti, akisema, Mungu atawajia ninyi hakika, nanyi mtaichukua mifupa yangu pamoja nanyi kutoka hapa. Kwa hivyo, Kutoka 13, mstari wa 19, inaendelea na uzi huo kutoka Mwanzo 50. Na sasa, katika uandishi wa kitabu cha Yoshua, mwishoni mwa maisha ya Yoshua, tunaona watu wakiwa waaminifu katika jambo hilo dogo, lakini linaendelea na linaonyesha umuhimu wa nchi, linaonyesha umuhimu wa kutimiza ahadi, linaonyesha umuhimu wa utii, na hilo ni jambo la kuvutia tunalopata kupitia vitabu hivyo vitatu tofauti.

Mifupa ya Yusufu imezikwa katika nchi yake mwenyewe, mahali ambapo palikuwa pamenunuliwa mamia ya miaka iliyopita. Na hatimaye, katika mstari wa 33, inasema, Eliezeri, mwana wa Haruni, alikufa. Haruni akiwa kuhani mkuu wa kwanza, na ndugu wa Musa, walimzika katika eneo la baba yake, na mwana wa Finehasi, ambaye mwanawe alikuwa amepewa.

Kwa hivyo, tunafikia hitimisho la kitabu cha Yoshua, tunaona uaminifu wa Mungu, tunaona ahadi za Mungu zikitimizwa, tunaona Israeli hatimaye ikitulia katika nchi, na utimilifu wa harakati zote za Pentateuki hapa. Tunaona maonyo yakiangalia mbele, tunaona ishara za kutisha kwamba mambo si mazuri kama tunavyotarajia, lakini katika hatua hii, tunaona uaminifu wa Mungu, na tunaona kiongozi mcha Mungu,

kwa sehemu kubwa, akifanya yaliyo sawa. Tunaona wageni wakikumbatiwa katika utu wa Rahabu, katika watu wa Wagibeoni.

Tunaona mambo makali dhidi ya Wakanaani, lakini tunaona sababu za hilo. Kwa hivyo, masomo mengi tunaweza kupata kutoka kwa kitabu cha Yoshua na natumai kwamba utarudi kukisoma tena na tena katika miaka ijayo.

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Yoshua kupitia Ruthu. Hii ni kipindi cha 21, Yoshua 23-24, Kuaga Mara Mbili kwa Yoshua.